

a 19.), k nimž tu přihlížeti nelze, poněvadž šlo jen o vytčení principu a jeho formy.

Ženevský protokol jest zatím počátkem k lepší mezinárodní organizaci světa na podkladě mezinárodní solidarity a kultu práva mezinárodního. Dílo v Ženevě započaté, jež má končiti odzbrojovací akcí, jest s pochopitelným zájmem sledováno světovou veřejností a, uskuteční-li se, bude dobrodiním nejen pro státy malé, nýbrž i velké.

Z P R Ā V Y.

Zákon o úsporných opatřeních ve veřejné správě, tak jak byl otištěn v denních listech, jest zákonem nesporně zajímavým. Nejen svou stránkou obsahovou jako příznačný zjev politický a státně hospodářský, nejen způsobem, jakým se objevil a byl projednáván, ale i z hlediska čistě legislativního. Nechceme se zabývati tou stránkou materiální, otázkou, co je menším sociálním zlem, zda dosavadní stav nebo dalekosáhlé důsledky tohoto zákona, ani politickou stránkou věci, ale prozatím jen tím, jaký dojem činí tento zákon na nezaujatého a neinteresovaného vykladače zákona.

Zákon má 3 části. III. část obsahuje obvyklou klausuli derogační a ustanovení o nastoupení účinnosti. Část I. a II. jsou zřejmě nesymetrické a svým celkovým rázem velmi od sebe se lišící. Část I. »Úkoly veřejné správy a jich obstarávání« má 3 paragrafy; § 1. zní: »Úkoly státu budtež zásadně obmezeny na míru, kterou nezbytně vyžaduje životní zájem státu a obyvatelstva.« Tedy všeobecné heslo, které nejen že nemá juristicky žádného významu, ale svým liberalistickým tónem jest v příkrém rozporu s reformátorskou tendencí našeho zákonodárství, se všemi jeho sociálními a jinými reformami, které nedbaly nějaké maximální výměry státních úkolů. § 2. obsahuje řadu receptů k tomu konci, aby »úkoly veřejné správy byly obstarávány co nejjednodušeji a nejúsporněji«. Zase jsou to (až na bod 3. o stanovení normálního počtu sil, který však patří systematicky do části II.) obecná hesla, z nichž některá hodila by se jako zákonodárný slib neb směrnice do ústavní listiny (na př. »Příslušnost jednotlivých ministerstev budiž přesně vymezena«), jiná do resoluce nějaké schůze nebo sjezdu pro reformu veřejné správy, který si nedal se svým thematem mnoho práce (na př. »Organisace veřejné správy budiž zrevidována a vybudována ve všech stupních a odvětvích s jednotného hlediska a účelně«). Vykladač zákona neví v prvním okamžiku, co má s těmito ustanoveními počít. Teprve z § 3. se dovídá, že jsou to směrnice pro vládu, která má podle nich předložiti do 31. prosince 1925 návrh zákona o jednotné úpravě správního řízení atd. Tedy problém řady desítek let vyřešiti do konce příštího roku. Nehledě k tomu, že v zákoně takto znějícím přiznává se zákonodárce, kdo vlastně zákony dělá. Vůbec lze se ptáti co bychom si pomyslili o našem

zákonodárci, kdyby tak byla vyšla I. část jako samostatný zákon?

Část II. podá nám však vzácnou interpretační pomůcku pro ratio legis části I. Jedná o »úsporných opatřeních v oboru zaměstnanectva«. Zde teprve se ocitáme na obvyklé půdě právní normy, zde čteme jasné a britké právní předpisy. Tak o tom, že v roce 1925 má býti snížen celkový počet státních zaměstnanců aspoň o 10⁰% (§ 4 odst. 2) nebo o tom, že zaměstnanec, který má kratší započítatelnou dobu než 10 roků, může býti přeložen do trvalé »výslužby« s odbytným jednou pro vždy, přičemž má možnost ohlásiti do 8 dnů »dobrovolný« odchod z činné služby a dostane pak vyšší odbytné než, když odejde nedobrovolně (§ 13 nadepsaný »Nucený odchod«). Zde tedy leží jádro zákona a celá část I. jest jen slavnostním úvodem pro tato krutá ustanovení.

Takováto neupřímnost zákonodárce působí hluboce nepříznivým dojmem. Musí-li již býti parlamentní politika neupřímnou a občas hrát divadlo, buďsi, ta se přičítá jednotlivým lidem a stranám, ale tyto její vlastnosti nemají nikdy býti patrný ze zákona, neboť ten se přičítá státu. Zákonodárce chtěl vydati zákon o restrikci, proč tedy vydává současně zákon o reformě správního řízení a organisace, když o těchto věcech nemá, co by řekl? Mýlil by se, kdyby se domníval, že tak činí z dobrých důvodů pedagogických

Univ. prof. Dr. EMIL OTT.

Vzpomínáme-li dnes prof. Otta ve »Všehrdu«, vybavuje se mimovolně otázka: Čím byl Ott nám, mladší české generaci právnické, z níž mnozí zastihli jej již jen na sklonku jeho učitelské činnosti, neb pouze jako examinátora, mnozí pak nesešli se s ním v žádné z těchto jeho funkcí? — Musíme se přiznati, že jen pomalu chápali jsme jeho význam.

Na fakultě předcházela jej úcta jakožto seniora sboru profesorského a učence, jehož vynikající vlastnosti vědecké byly, jak jsme věděli, všeobecně uznávány a jemuž se za to dostalo mnohých poct. věděli jsme, že jest přísným, ale spravedlivým examinátorem.

A teprve ponaáhlu uvědomovali jsme si, že onen vysoký stařec s bílým plnovousem, jenž přes svůj pokročilý věk byl stále tak obdivuhodně čilý, byl nejen vynikajícím vysokoškolským učitelem, nýbrž osobností, jakých bylo v národě málo. Poznávali jsme, jak suverenního ovládní látky tak rozsáhlé a obtížné, jakého daru intuice bylo třeba k tomu, že Ott několik týdnů po publikování nových zákonů procesních mohl již o nich na fakultě přednáseti, a že počal vydávati svůj »Soustavný úvod« ještě dříve, než zákony ony počaly působiti. A v přednáškách i ve svém díle nepodával snad jen subjektivní theoretické názory universitního profesora, nýbrž v mnohém směru vytýčil přesně způsob, jak by zákony ty praktikovány býti měly a předpověděl, jak praktikovány budou. Věc to daleko obtížnější u zákonů upravujících právo formální, než jest tomu v právu hmotném, neboť při zákonech procesních lze mnohdy předem těžko si představit, jak bude vypadati používání jich v praxi.